

AKRAN ZORBALIĞI
ORTAÖĐRETİM
ÖĐRETMEN SUNUMU

ZORBALIK

Zorbalık daha güçlü kişi ya da kişiler tarafından daha az güçlü kişiye uygulanan, tekrar eden psikolojik ya da fiziksel şiddet şeklinde nitelendirilebilir.

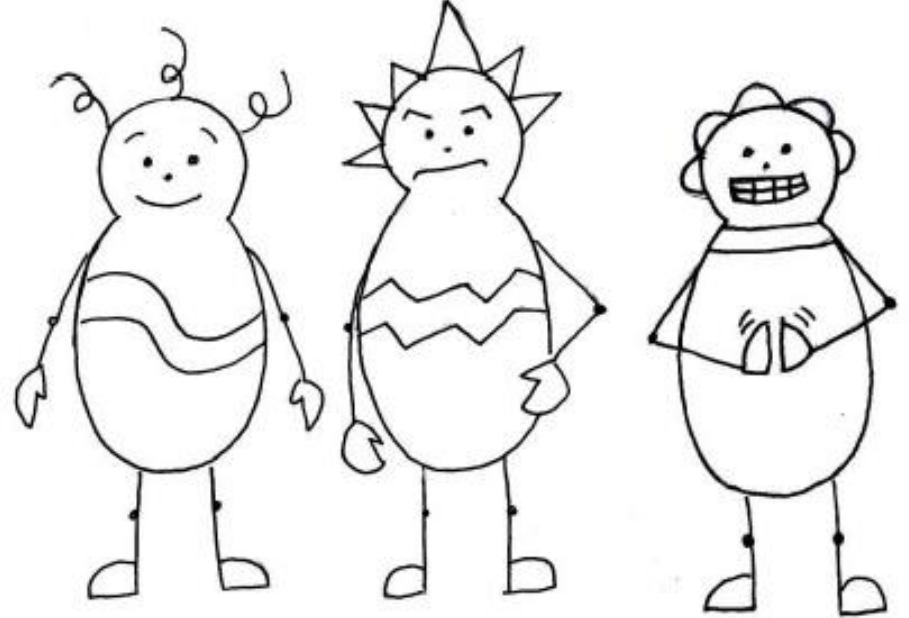
Zorba ise elde bulundurduğu güç ile diğer insanlara baskı uygulayan kimse olarak tanımlanabilir. Bu sebeple zorbalık, bir bireyin diğer birey üzerinde baskı kurması olarak açıklanabilir.

AKRAN ZORBALIĞI TÜRLERİ

Bir ya da daha fazla öğrencinin başka bir öğrenciye baskı uygulayarak zarar verme amacıyla kasıtlı bir biçimde olumsuz eylemde bulunmasıdır.

Bu noktada söz konusu olumsuz eylem

- Sözel Zorbalık
- Fiziksel Zorbalık
- Duygusal Zorbalık
- Cinsel Zorbalık
- Siber Zorbalık şeklinde olabilir.

FİZİKSEL ZORBALIK

Zorbalık fiziksel olarak ortaya çıktığında bu durum “fiziksel şiddet” olarak tanımlanabilir. Okullarda en çok görülen zorbalık türüdür. Dışarıdan ve öğretmenler tarafından kolayca fark edilir.

- Kulak çekme
- Saç çekme
- İtme
- Yumruk atma
- Bir alet ile saldırma
- Tekme atma
- Tokat atma
- Bedensel kötü şakalar
- Kendisine ait olmayan eşyalara zarar verme şeklinde ortaya çıkabilir.

SÖZEL ZORBALIK

Sözel zorbalık daha çok konuşarak gerçekleştirilen zorbalık türüdür. Fiziksel zorbalıktan farklı bir biçimde doğrudan fiziksel bir temas bulunmamaktadır.

Fakat özellikle duygusal açıdan zorbalık gören kişiye önemli sorunlar yarattığı görülmektedir.

- Küfür etme
- Hakaret etme
- Utandırma
- Küçük düşürme, lakap takma
- Alay etme
- Aksanı ya da konuşma tarzıyla alay etme
- Dalga geçme
- Aşağılayıcı bir biçimde gülme bunlara örnektir.

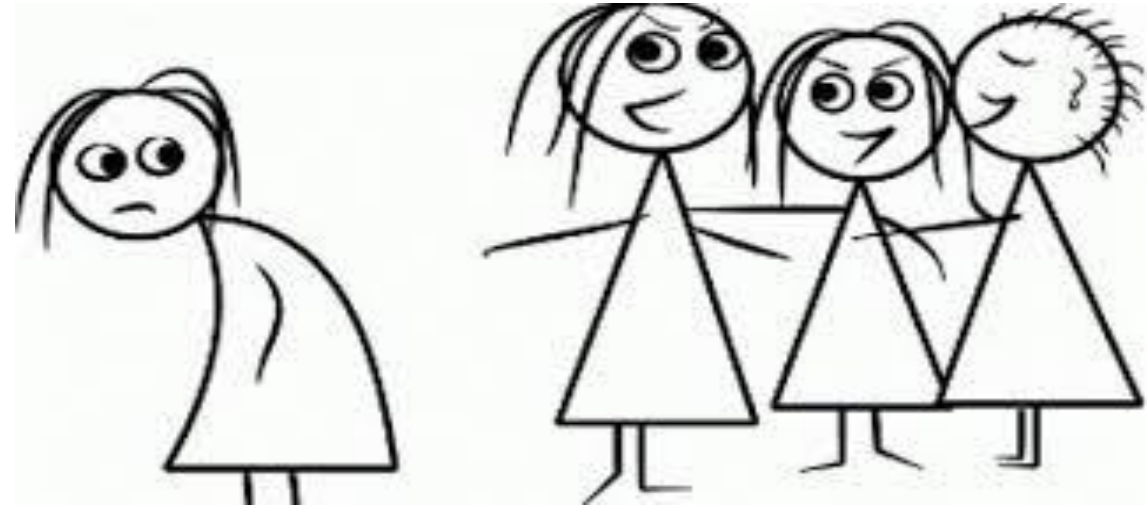

DUYGUSAL ZORBALIK

Toplumsal dışlama bireye zarar vermek ya da bireyi incitmek amacıyla toplumsal ilişkilerini etkileme anlamına gelmektedir. Toplumsal dışlama bir dolaylı zorbalık türüdür.

Bu zorbalık türünü öğretmenleriniz ya da çevreniz anlayamayabilir. Bu sebepten ötürü bunu yaşayan siz veya yakın arkadaşınız ise öğretmeninize çevrenize sizin söylemeniz gerekmektedir.

- İftira, dedikodu ve asılsız söylentiler ile mağduru zor duruma düşürme
- Mağdurun sırlarını başkalarına anlatılarak zor duruma düşürme
- Görmezden gelme
- Yok sayma
- Oyun ya da diğer etkinliklere almama
- Gruba almayarak yalnızlığa terk etme
- Gruptan atarak cezalandırma

SİBER ZORBALIK

Bilgi ve iletişim teknolojisi araçları özellikle cep telefonu ve internet yoluyla zorbalık yapılmasıdır.

Siber zorbalık diğer kişilere zarar vermek amacıyla bir birey ya da grup tarafından sosyal medya ve web siteleri gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını içeren kasten ve tekrarlayıcı bir şekilde saldırganca davranışları içeren davranışlar şeklinde tanımlanmaktadır.

Siber zorbalık da diğer zorbalık türleri kadar kişiye zarar vermektedir.

- Kötüleyici ya da tehdit edici mesajların gönderilmesi, rahatsız etme durumunun açık bir biçimde yapılması
- Utandırıcı resimlerin gönderilmesi, kötü esprilerin yapılması, bir internet sitesinde kurban hakkında olumsuz saldırıların gerçekleştirilmesi
- Kurbanın internette bazı yerlere ulaşımının engellenmesi. Örneğin kurbanın bir oyuna ya da bir sosyal ağ grubuna girmesinin engellenmesi dışlama

ZORBALIĞIN EN ÇOK YAŞANDIĞI YERLER

Okulun içindeki zorbalığın, okula geliş gidiş sırasındaki zorbalıktan çok daha sık olduğunu, okuldaki “oyun bahçesinin” en tipik yer olduğunu, bunu

“koridorlar”

“sınıfın içi”

“kantin ve

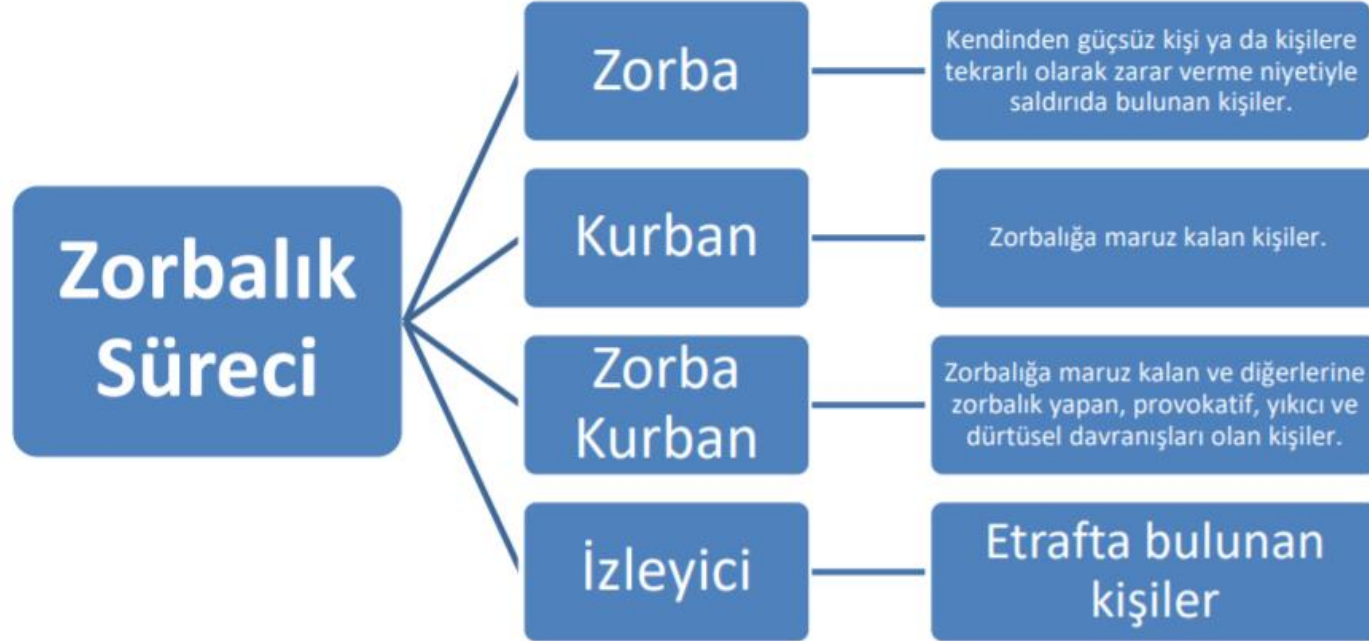
tuvaletlerin” izlediğini

yatılı okullarda zorbalığın en yaygın olarak

“yatakhane”de olduğu görülmektedir.

ZORBALIK SÜRECİNDE YER ALAN KİŞİLER

AKRAN ZORBALIĞINA MARUZ KALAN KİŞİ NE HİSSEDER ETKİLERİ NELERDİR

- **Şok**
- **Korku**
- **Panik**
- **Öfke**
- **Kızgınlık**
- **Endişe**
- **Yetersizlik**
- **Suçluluk**
- **Üzüntü**
- **Acı**
- **Pişmanlık**

Akran zorbalığının öğrenciler üzerindeki etkileri şu şekilde listelenebilir:

- Kısa dönemli fiziksel sorunlar (baş ağrıları, karnın ağrması)
- Kısa dönemli duygusal sorunlar (ara ara gelen ağlama isteği)
- Okul kurallarına uymama isteđi
- Devamsızlık yapma isteği
- Depresyon
- Sosyal ilişkilerde azalma, arkadaşları ile görüşmek istememe
- Olumsuz benlik saygısı, kendisini sevmeme gibi sonuçları olabilir.

ÇOCUKLAR NEDEN ZORBALIK DAVRANIŞI SERGİLERLER

- Ailesel nedenler
- Sosyal becerilerde ve iletişim becerilerinde yetersizlik
- Öfke, üzüntü gibi güçlü duygularla baş edememe
- Dürtüsellik
- Okula ilişkin nedenler

ZORBALIĞA MARUZ KALAN ÖĞRENCİLERİN ÖZELLİKLERİ

- Zorbaliğa maruz kalan çocuklardaki belirtilerin aileler ve öğretmenler tarafından bilinmesi ve tespit edilmesi zorbalığın önlenmesi açısından çok önemlidir.
- İsim takılması, alay edilmesi, sataşılması, tehdit edilmesi, emir verilmesi, dışlanması, dövülmesi, kendisini savunamayacağı kavgalara girmesi, kitaplarının veya diğer eşyalarının alınması, tahrip edilmesi, vücudunda nedenini açıklayamayacağı yara, bere, çürük ve tırnak izi olması, elbiselerinin yırtılması...
- Teneffüslerde genellikle yalnız olması, sınıfta hiç yakın arkadaşının bulunmaması
- Sınıfta konuşma zorluğu çekmesi, endişeli ve güvensiz bir yüz ifadesine sahip olması
- Okul başarısının aniden ya da yavaş yavaş düşmesi

ZORBALIK DAVRANIŞININ SONUÇLARI

Davranışa Maruz Kalan Çocuklar

- Benlik saygısını yitirirler ve bunu geri kazanmalarını yıllarca sürebilir.
- Kendilerine ve diğer insanlara olan güveninin yitirebilirler.
- Arkadaşlarından soyutlanabilir ve yalnız kalabilirler.
- Depresyona girebilirler.
- Devamsızlık sorunu yaşayabilirler.
- Hıncını başka çocuklardan çıkarabilirler.

ZORBALIK DAVRANIŞININ SONUÇLARI

Zorbalık Davranışını Gösteren Çocuklar

- Yardım edilmezse ilerleyen yıllarda başkalarının üzerindeki güçlerini kötüye kullanmaya devam eder ve başkaları için bir tehdit oluşturabilirler.
- Soyutlanabilir ve yalnız kalabilirler.
- Başkalarıyla işbirliğinin yarattığı mutluluk, manevi tatmin gibi olumlu duygulardan mahrum kalabilirler.

Zorbalık Davranışına Şahit Olan Çocuklar

- Kendilerini güvende hissetmeyebilirler.
- Kendilerini savunmak için sürekli tetikte bekleyebilirler.
- Etraflarında olup biten şiddet davranışlarından dolayı mutsuzluk, üzüntü, korku, umutsuzluk gibi duygulara sahip olabilirler.

ZORBALIĞA KARŐI DUYARLILIĐI AZALTAN BAZI YANLIŞ İNANIŐLAR

Zorbalık ve Őiddetin hiĐbir tűrű hoŐ karŐılanacak davranıŐlar deĐildirler. Ancak bazen yanlıŐ inanıŐ tűrleri bu zorbaca davranıŐların aĐıĐa Đıkmasına engel olur.

Gelin bunlara beraber bakalım!

YANLIŞ

Kavga etmek ve saldırganca davranmak, büyüme ve gelişmenin doğal bir parçasıdır. Zorbalığa uğrayanlar belki bir süre acı çekerler ama bunu daha sonra unutacaklarından pek de büyütülecek bir şey değildir.

DOĞRU

Kavga etmek ve saldırganca davranmak yaşamın hiçbir bölümünün parçası değildir. Gergin hissetmek normaldir ancak bunu başka birisine saldırarak sakinleşmeye çalışmak normal değildir. Zorbalığa uğrayanların uzun süreli travmaları ve bu zorbalığın etkileri olabilir

YANLIŞ

Başkalarını kızdırmak bazen eğlencelidir.

DOĞRU

Başkalarını kızdırmak hiçbir zaman eğlenceli değildir. Siz kızdırılmaktan keyif almıyorsanız başkaları da almıyordur.

YANLIŞ

Bazı öğrenciler zorbalığı hak ederler.

DOĞRU

Hiçbir öğrenci veya hiçbir birey zorbalığı hak etmez. Herkes özel ve kıymetlidir.

YANLIŞ

Zorbalıktan Őikayet eden öğrenciler ana kuzusudur.

BU ZORBALARIN ZORBALIĞA DEVAM ETMEK İÇİN SÖYLEDİĞİ BİR CÜMLEDİR.

DOĞRU

Zorbalıktan Őikayet eden ğrenci kendisini koruyan ve savunan öğrencidir.

YANLIŞ

Zorbalık yapanlar görmezden gelinirse zorbalık yapmaktan belli bir süre sonra vazgeçerler.

DOĞRU

Zorbalar görmezden gelindikçe zorbalıklarını yapmaya devam ederler.

YANLIŞ

Bir zorbayla baş etmenin en iyi yolu onunla tartışmaktır.

DOĞRU

Doğru çözüm yolları zorbanın ve zorbalığın karşısında beraber durmak veya bunu bize anlatmalarını sağlayacak güveni vermektir.

EĞİTİMCİLERE ÖNERİLER

- Zorbalığı önleyebilmek için yapılması gereken en önemli şey; okulda çalışan tüm personele ve öğrencilere “Zorbalık” kavramının ne olduğunu anlatmaktır.
- Okul çalışanlarının katıldığı toplantılarda zorbalığı önlemede kullanılacak yöntemlerle ilgili kararlar alınmalı ve belirgin kurallar ortaya konmalıdır.
- Zorbalığı önleyici çalışmalarda okulun bulunduğu bölgenin kültürel özelliği dikkate alınmalıdır.
- Okullarda zorbalığın yaygınlığını ve riskli grupları belirleyebilmek için sınıflarda çeşitli tanıma tekniklerinden test, anket vb. yararlanılmalıdır.
- Zorbalığın var olduğu bilinen okullarda öğretmenler, öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini tanımalı ve akran danışmanlığı gibi zorbalığı azaltıcı faaliyetlerde bulunmalıdırlar.

EĞİTİMCİLERE ÖNERİLER

- Öğretmenler, öğrencilerin zorbalık hakkındaki düşüncelerini anlatma noktasında onları cesaretlendirmeli ve başlarına gelen olayları anlattıkları takdirde herhangi bir sorunla karşılaşmayacakları noktasında onlara güven kazandırabilmelidirler.
- Zorba öğrenciler öfkelerini dışa vurarak saldırganlaşabilmektedir. Öğrencilere öfkelerini kontrol etmeye yönelik teknikler öğretilmelidir.
- Çocuklarının zorbaca davranışlar sergilediğini öğrenen aileler, çocuklarını cezalandırma yoluna gideceklerdir. Eğitimciler, bunun iyi bir problem çözme becerisi olmadığı noktasında aileyi bilgilendirmelidir.
- Okullarda yaş olarak daha büyük olan öğrenciler zorbalığa maruz kalan kendilerinden daha küçük öğrencilere destek olma yönünde cesaretlendirilmelidir.
- Akran arabuluculuğu faaliyetleri okullarda geliştirilmelidir.

TEŞEKKÜR EDERİZ

